

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr.2 (456)

1989 spalio

EUROPOS LIETUVIŲ DIENOS

surengtos pirmą kartą po karo 1989 birželio 23, 24 ir 25 Vakarų Vokietijoje Hüttenfelde ir Lampertheime. Pradėtos birželio 23 popiet Europos lietuvių dailininkų ir tautodailės parodų atidarymu Romuvos pilyje Hüttenfelde. Parodas suruošė dailininkai Alfonsas Krivickas bei Jūratė Batūraitė-Lemkienė ir Irena Krivickienė.

Atidarymo kalbą pasakė meno istorikas dr. Povilas Reklaitis. Jo žodžiais, po karo tarp 80.000 lietuvių pabėgėlių buvo ir 76 profesionalūs menininkai. Netrukus išvyko jie į užjūrius ir tik du - Alfonsas Dargis bei Alfonsas Krivickas - liko Vokietijoje. Jie dalyvauja ir šioje parodoje. 1946-1949 Freiburge veikė Aukštoji meno mokykla, išleidusi nemažą būrį lietuvių dailininkų, iš kurių Europoje gyvena ir kuria Elena Gaputytė Didž. Britanijoje bei skulptorius prof. Antanas Mončys Prancūzijoje. Be pastarčio Paryžiuje dar yra žymus dailininkas Vytautas Kasiulis, grafikai Pranas Gailius bei Žibuntas Mikšys. Šalia paveikslų parodos pilyje veikė ir I. Krivickienės surengta mūsų liaudies meno dirbinių paroda, kurioje išstatyti gintaro, medžio bei keramikos dirbiniai ir audiniai.

Parodos dalyviai galėjo atsigaivinti vyro taurele ir apžiūrėti dailininkų Alfonso Dargio, Elenos Gaputytės, Ingrydos M. Helmer-Suokaitės, Alfonso Krivicko, Jūratės Lemkienės-Batūraitės, Žibunto Mikšio ir Broniaus Pajarsko iškabintus paveikslus. Kelios drobės buvo parduotos.

Tuo pat metu kitose pilies patalpose veikė iš Lietuvos atvykusių dailininkų gausi paveikslų paroda ir dar atskirai išstatyti bei pardavinėjami meno dirbiniai iš gintaro ir kit. medžiagos.

Atskirą parodą sudarė Sąjūdžio fotografų Zino Kazėno ir Gintaro Jaškūno meninės fotografijos, vaizduojančios didžiulias demonstracijas Vilniuje ir kitus įvykius Lietuvoje.

Po prieš 5 metus įvykusio gaisro pagrindinai atnaujinta Romuvos pilis viduje ir iš lauko. Pagrindinis įėjimas padarytas iš kiemo, vedantis į kolonomis išpuoštą prieangį bei salę. Pašventinimo iškilmėms pastatyta didžiulė estrada gimnazijos chorui, orkestrui ir šokėjams, pristatyta daug kėdžių svečiams lauke.

PILIES PAŠVENTINIMO IŠKILMĖS pradėtos Vasario 16 gimnazijos direktoriaus Andriaus ŠMITO žodžiu žmonių pripildytame kieme. Jis apžvelgė prieš 5 metus įvykusio gaisro padarytus nuostolius ir pilies atstatymą, pareikalavusį apie 7,5 milijonus DM.

Šventinimo maldą sukalbėjo ir pilį pašventino, apeidamas visas jos patalpas, lietuvių išeivijos vyskupas PAULIUS BALTAKIS. Jis maldavo Aukščiausio palaimos būsimiems namo gyventojams ir institucijoms. Evang. kunigas kapel. Fr. SKĖRYS paskaitė maldą vokiškai. Gimnazijos choras giedojo - Dieve, Tėve, danguje.

Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas dr. Jonas NORKAITIS dėkojo vokiečių valdžios įstaigoms bei institucijoms ir lietuvių aukotojams, kurių parama atstatyta pilis. Ji taps lietuvių kultūros centru. Po jos stogu ras vietos Vasario 16 gimnazija, Lietuvių kultūros institutas su lituanistine biblioteka bei muziejumi ir archyvu, Vokietijos LB būstinė. Lietuviai tėvynėje ir svetur siekia nepriklausomos valstybės atstatymo ir jos įjungimo į Vak. Europos kultūrą. Tam tikslui tarnaus ir atnaujintoje pilyje kuriamas lietuvių kultūros centras.

Federal. vidaus reikalų ministerijos atstovas dr. LEWANDOWSKI perdavė savo ministerio Dr. Wolfgang Schäuble sveikinimą ir dėkojo Federalinės, Baden-Württembergo bei Hesseno vyriausybėms, padėjusioms atstatyti pilį ir išlaikyti Gimnaziją, labai nusipelnusią lie-

lietuvių tautinės ir krikščioniškos kultūros puoselėjime. Tam tikslui skiriamos ir vokiečių vyriausybės lėšos.

Hesseno socialinių reikalų ministerijos atstovas Udo ROETHER sakė, kad jo ministeris Trageser su dideliu malonumu prisimena berniukų bendrabučio šventinimą 1987 ir labai apgailėstauja, kad negali dalyvauti šiose išskilmėse. Perdavė nuoširdžius Hesseno social. reikalų ministerijos departamento direktoriaus prof.dr.dr.Kraus sveikinimus ir dėkojo už sklandų bendradarbiavimą.

Vokietijos LB valdybos pirmininkas dipl.inž.Juozas SABAS papasakojo kaip pilis atrėdė prieš gaisrą. Po stambių lėšų investavimo dabar ji šviečia. Bet dar trūksta 250.000 DM baigiamiesiems darbotams. Išreiškė pasitikėjimą tautiečių dosnumu.

Gimnazijos choras dainavo - Pajūriais pamariais ir Lietuva brangi. Pasinaudodamos iškilminga proga, mokyt.Br.Lipšienė ir dail.J.Lemkienė mokytojų ir mokinių vardu įteikė direktoriui A.Šmitui puodą gėlių. Tautinių šokių grupė sušoko Klumpakojį. Dar kalbėjo apskrities viršininko (landrato) vardu Krüger ir įteikė dovaną-lėkštę. Lampertheimo burmistro atstovas su sveikinimu įteikė 200 DM čekį. Mokiniai sušoko Leliūnų polką.

Ilgiau kalbėjęs architektas dipl.inž.prof.Ulrich BECK nupasakojo dviejų šimtmečių pilies istoriją ir su kokiais sunkumais susidūrė ruošdamas jos atstatymo planus bei juos vykdydamas. Dėkojo visoms statybos firmoms už gerą darbą. Padovanojo 479 metų graikišką graviūrą. Sugiedotas Lietuvos himnas.

Garbės svečiai pakviesti į pilį atsigaivinti ir užkasti.

SUSIPAŽINIMO VAKARAS su estradinės muzikos koncertu ir bendrais šokiais Hüttenfeldo Bürgerhaus'e sutraukė mažiau žmonių negu Vasario 16 minėjimas. Gal dėl to, kad įėjimas kainavo 10 DM (nedirbančiam jaunimui 5 DM), o Vokietijos lietuviai įpratę savąjį meną gauti nemokamai. Prie užkandžiams paruoštų staliukų tautiečiai klausėsi solisčių NELEŠ PALTINIENĖS iš Mannheimo ir Nijolės TALLAT-KELPŠAITĖS iš Kauno dainavimo. Elektronine muzika jas palydėjo ir koncertui vadovavo Arvydas PALTINAS. Sąjūdžio pirmininkas prof. Vytautas LANDSBERGIS supažindino klausytojus su tėvynė užliejusia patriotinio pakilimo banga, laujančia priespaudos ledus, ir prašė išseiviją paramos.

Šeštadienį (birželio 24) rytą lietuvių išseivijos vyskupas Paulius Baltakis labai iškilmingai pašventino Romuvos pilies koplyčią, dalyvaujant evang.kun.Fr.Skėriui, prel.Ant. Bungai, kapel.kun.E.Pūtrimui, tėv.T.Ereminui, kun.K.Senkui, kun.J.Dėdinui bei vokiečių kapel.kun.Rein'ui. Dalyvavo ir Pasaulio LB valdybos pirmininkas dr.Vyt.Bieliauskas, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio pirmininkas prof.Vyt.Landsbergis su žmona, prof.archit. U.Beck ir daug lietuvių visuomenės bei kultūros darbuotojų.

Vysk.P. BALTAKIS - koplyčia dedikuojama Lietuvos šventųjų garbei. Mūsų tėvynė nedaug turi oficialių šventųjų, bet kankiniais ji gausesnė už kitas tautas. Jaunimas reikalingas nuošalios vietelės susikaupti. Dėkojo Vokietijos LB ir Vasario 16 gimnazijos vadovams už tokio kampelio įrengimą. Abu Gimnazijos kapelionai - katalikų ir evangelikų - padės mokiniams rasti kelią į šią koplyčią, kurios altoriuje yra šv.Kazimiero relikvija.

Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktorius prel.Antanas BUNGA nurodė, kad dėka didesnio tėv.Alfonso Bernatonio testamentinio palikimo galėjo būti įrengta ši koplyčia. Dėkojo prof.archit.U.Beck'ui už gražų jos suplanavimą, princesei Kristinai von Habsburg - už brangų Aušros Vartų Marijos paveikslą, kun. Meiliui - už iš Lietuvos atvežtą kryžių. Neužmiršo padėkoti ir vokiečių diecezijoms už piniginę paramą.

Vienintelą Europos lietuvių dienų paskaitą skaitė Pasaulio LB valdybos pirmininkas dr. Vytautas BIELIAUSKAS iš Cincinnati, JAV. Po karo lietuviai tapo benamiai tėvynėje ir išseivijoje. Ginkluotas pasipriešinimas buvo palaužtas. Atsirado nemaža prisitaikėlių ir kolaborantų. Bet dvasinis pasipriešinimas vyko ir 1988 susiformavo į visą tautą apėmusį Sąjūdį. Pasiekta didelių laimėjimų. Tolesnės gairės veda į nepriklausomybę. Išseivija tą vyksmą įdėmiai stebi ir kiek galėdama remia. Yra vilties, kad gali baigtis mūsų benamystė.

Dr.V.Bieliausko mintis papildė prof.Vytautas LANDSBERGIS. Lietuvoje gyvenimas verda. Persitvarko ne tik žmonės, bet ir organizacijos. Netgi tokios, kaip buvę okupacijos ramsčiai LKP (Lietuvos komunistų partija) ir LLKS (Lietuvos lenininė komunistinio jaunimo sąjunga). Lietuvos suverenumo paskelbimas suprantamas kaip nepriklausomybės siekimas. Nesmerktinas LTSR (Lietuvos tarybų socialistinės respublikos) vardas. Jei tarybos būtų demokratiškai renkamos, jos būtų teigiamas veiksnys krašto valdyme. Socializmas turi daugelį aspektų. Lietuvoje jis suprantamas kaip socialinis teisingumas, bet ne kaip sovietinis.

Maskva nepaskelbė Lietuvos konstitucinių pataisų negaliojančiomis, kaip tai atsitiko su estais. Dabar Lietuvoje galioja tik tie įstatymai, kuriuos leidžia arba kuriems neprieštaruoja Lietuvos Aukščiausia Taryba. Sąjūdis yra plati srovė, į kurią yra įsijungę įvairių pakraipų žmonės. Stengiamės atstatyti sugriautą pasitikėjimą žmogumi. Turime laisvos bei nepriklausomos Lietuvos viziją, nors konkretaus modelio dar nėra. Pasidžiaugė, kad iševija nebando primesti Lietuvai savo valios, nors neabejoja jos parama. Norima sušaukti pasaulio lietuvių pasitarimą Lietuvos ateičiai svarstyti. Estija jau yra nutarusi, kad jos iševiviai turi teisę dalyvauti savo tautos reikalų sprendime. Pabaltijo tautų teisės nepriklauso nuo valdovų malonės. Pabaltiečiai jas turi, tik reikia atstatyti.

Prof. Landsbergis gavo daug klausimų žodžiu ir rašteliais. Atsakydamas į juos aiškino, kad Sąjūdis ir daugumas Lietuvos gyventojų siekia nepriklausomybės priklausomybės sąlygomis. Įteisinta Lietuvos trispalvė, himnas, lietuvių kalba paskelbta valstybine, nelaukiant nepriklausomybės atstatymo. Vakaram susižavėję Garbačiovu ir su tuo nori ar nenori tenka skaitytis.

Daugiausia dalyvių (daugiau kaip 500) sutraukė LIETUVIŲ LIAUDIES DAINŲ IR ŠOKIŲ KONCERTAS, vykęs popiet Hans-Pfeiffer-Halle'j Lampertheime. (Įėjimas kainavo 15 DM, nedirbtančiam jaunimui 7,50 DM). Salėje šventiška nuotaika. Sceną puošė Romuvos pilies paveikslas, apsuptas aštuonių Europos valstybių vėliavų, ir gausios gėlės. Jomis buvo padabinti ir visi salėje sustatyti stalai žiūrovams.

Renginį pradėjo Vokietijos LB valdybos vicepirmininkas bei Lietuvių kultūros instituto vedėjas Vincas BARTUSEVIČIUS, pasveikindamas aukštuosius svečius ir aptardamas koncerto bei ELD tikslą ir prasmę. Prašė prof. Landsbergį, kad grįžęs tėvynėn praneštų, jog iševija pageidauja, kad Lietuva būtų tokia, kokios nori jos gyventojai.

Perskaityti Hesseno ministro pirmininko dr. Wallmann'o ir kitų sveikinimai raštu.

Sąjūdžio pirmininkas prof. Vytautas LANDSBERGIS pažadėjo čia girdėtas brandžias mintis perduoti Lietuvos žmonėms. Kreipdamasis į jaunimą sakė, kad jam teko augti melo ir priešpaudos šešėly: į Lietuvą riedėjo tankai, o iš Lietuvos į rytus - tremtinių ešalonai. Piktą jėgą buvo numaćiusi palaužti net ir jaunimo gyvybingumą. Jis buvo naikinamas alkoholio, narkotikų, vežamas į svetimą kariuomenę. Padėtis pasikeitė, kai Gaudeamus šventėje pirmą kartą buvo iškelta trispalvė, gimė gražesnės ateities viltis. Įvykiams Lietuvoje nėra abejingas ir iševijos jaunimas. Kai Lietuvos ir iševijos jaunimo širdys plaks vienu pulsu, žinosime, kad Lietuva viena visiems.

Gimnazijos orkestrui grojant "Suk, suk, suk ratelį", susikibę rankomis pražygiavo besišypsantys šokėjai - tolimieji svečiai iš Didž. Britanijos, Memmingeno bei Muncheno, Hamburgo ir Vasario 16 gimnazijos. Aštuonios Gimnazijos mokinės, Kepurine pasveikinusios žiūrovus, sceną perleido svečiams.

"Britų" pasirodymas buvo maloni staigmena. Jų jaunimas, vos susigaudęs lietuvių kalbos lankose, stebino žiūrovus ne tik londoniškės LIETUVOS tautiniais šokiais, kur daugiau darbo tenka kojoms, bet ir HARMONIJOS liaudies dainomis bei kita tautosaka. Nevienas žiūrovas net apsiriko, palaikydamas juos atvykusiais iš Lietuvos. Tokia žemaitiška ir aukštaitiška jų liaudies dainų ir deklamuojamų bei vaidinamų įvairių "nusidavimų" tartis. Jų liaudiškumą dar sustiprino darnus įjungimas kanklių, skudučių ir kitų liaudies muzikos instrumentų. Įspūdingas buvo ir bendras GIMTINĖS pasirodymas. Padėka už tai priklauso pirmiausia "Lietuvos", "Harmonijos" bei "Tėviškės" vadovams - Vidai Gasperienei, A. Vincen-tui O'Brien, Algiui Šveikauskui, Kristinai Markevičiūtei ir žvaliams šokėjams, gražiabal-siams dainininkams bei vaidintojams ir gabiems muzikantams.

Kiek blankesnis, bet rūpestingai paruoštas ir pravestas buvo Elenos Baliulienės vadovaujamų tautinių šokių grupės iš Hamburgo pasirodymas. Žiūrovų daug katučių susilaukė ir memmingeniškių bei mūncheniškių, vadovaujamų Almos Neumann-Mikalauskaitės, tautiniai šokiai. Šoko ir visos grupės kartu.

Antrąją programos dalį atliko dainuodami, šokdami ir grodami Vasario 16 gimnazijos mokiniai, vadovaujami muzikos mokyto. Arvydo Paltino ir tautinių šokių mokyto. Vidmanto Garlauskio. Darniai dainavo mišrus choras bei ansamblis ir mergaičių ansamblis, trunkiai grojo orkestras, žvaliai šoko tautinių šokių grupė, palydima orkestro. Daugiausia plojimų susilaukė humoristiniai šokiai (Gaidys su viščiukais) ir dainos (Ženykis, Joneli). Dėl pirmos vietos varžėsi "britai" su "gimnazistais". Vieniems labiau patiko pirmieji, kitiems - antrieji. Vadovės buvo apdovanotos gėlėmis, o vačovai - skanaus gerimėlio buteliais.

Koncertas ištįso į tris valandas. Žiūrovus nuo nuobodžiavimo išgelbėjo programos įvairumas ir geras jos atlikimas.

Už įėjimą į bendrus šokius teko mokėti po 20 DM (10 DM nedarbingam jaunimui). Grojo mėgiamasis Paulius Petrikaitis su žmona. Įtarpiais kupletus šiuolaikinėmis temomis dainavo SIMAS-BABRAVIČIUS iš Vilniaus, prisitardamas gitara. Čia pat buvo galima pavakarieniauti ir nuraminti troškulį. Dalis jaunimo jau buvo prisisėkusi iš vakaro. Kai Hüttenfeldo Bürgerhaus'e vyko susipažinimo vakaras su estradinės muzikos koncertu, jaunimas buvo suruošęs roko muzikos koncertą su disko šokiais Vasario 16 gimnazijos berniukų bendrabučio salėje.

Per IŠKILMINGAS PAMALDAS sekmadienį (birželio 25) Šv. Andriejaus bažnyčia Lampertheime buvo pilna lietuvių. Prie altoriaus puikavosi Lietuvos trispalvė, ateitininkų ir skautų vėliavos su moksleivių palydomis. Lietuvius vyskupus, kunigus ir visus tikinčiuosius gražiu žodžiu pasveikino Šv. Andriejaus parapijos klebonas kun. dek. Hammerich. Šv. mišias aukojo vysk. PAULIUS BALTAKIS, vysk. ANTANAS DEKSNYS, prel. A. Bunga, kun. P. Šakalys, tėv. Ereminas, kun. K. Senkus bei kun. E. Putrimas.

Vysk. A. Deksnys pamoksle pabrėžė, kad visos katalikų tautos turi vieną tikėjimą, kuris išreiškiamas a) gilia pagarba kenčiančiam Kristui, b) Dievo Motinai Marijai ir c) ištikimybė Šv. Tėvui. Tačiau kiekviena tauta tą tikėjimą savaip išgyvena. Pavyzdžiais nurodė, kaip krikščionišką tikėjimą išgyvena ir išreiškia lietuvių tauta. Gilus tikėjimas padėjo jai pakelti visas okupacijas. Paaikškino, kaip per sutvirtinimo sakramentą veikia Šv. Dvasia. Visiems sukalbėjus tikėjimo išpažinimą, keturiems mokiniams buvo suteiktas sutvirtinimo sakramentas.

Savo sukurtas religinės nuotaikos giesmes, prisitardamas gitara, giedojo SIMAS-BABRAVIČIUS. Solistė Nelė PALTINIENĖ, palydima vargonų, pagiedojo Marijos giesmą. Pamaldos baigtos visų pakiliai sugiedota - Lietuva brangi.

Lietuviai evangelikai Europos lietuvių dienas užbaigė tuo pat metu kun. Fr. SKĖRIO laikytomis pamaldomis su Šv. Vakariene Hüttenfeldo evang. bažnyčioje. Ji taip pat buvo pilna maldininkų. Pamoksle kun. Skėrys ragino būti ištikimais Dievui ir tėvynei.

Pirmąsias EUROPOS LIETUVIŲ DIENAS (ELD), pareikalavusias daug kruopštaus darbo ir išlaidų suruošė Vokietijos LB valdyba: pirmininkas dipl. inž. Juozas Sabas, vicepirmininkas vyr. mokyt. Vincas Bartusevičius, sekretorė mokyt. Elena Tesnau, išdininkas banko skyriaus vedėjas Antanas Šiugždinis, jun., ir narys direktorius Andrius Šmitas bei reikalų vedėjas Justinas Lukošius. Daug ir nuoširdžiai dirbo, ruošdami bei praveddami lietuvių liaudies dainų ir šokių koncertą, Alina Grinienė iš Muncheno ir Arvydas Paltinas iš Mannheimo. Padėka priklauso ir svarbiesiems talkininkams: Bronei bei Arminui Lipšiams, Eugenijai Lucienei, Vidai Sabienei ir daugeliui kitų.

ELD buvo pirmasis bandymas tokio masto renginį ruošti. Apžvelgusi jo pajamas ir išlaidas, Vokietijos LB valdyba rado, kad ELD davė nemažą finansinį nuostolį. Iš kitos pusės jos pasitarnavo lietuviškiems reikalams. Daug apie ELD rašė vokiečių laikraščiai, spausdino nuotraukas, daugiausia pilies šventinimo iškilmių, rodė televizija, pranešinėjo radijas.

Finansinį nuostolį truputį sušvelnino, įmokėdami po 200 DM ir tapdami ELD mecenatais: rašytoja Irena Joerg iš Austrijos, Bernardas Budreika ir Stasys Šimkus iš Hüttenfeldo, Kazys Bernotavičius ir Vytautas Stončius iš Kaiserslauterno, Vaclovas Dubauskas iš Rheinhauseno ir Kasparas Radzevičius iš Memmingeno.

----- xXx -----

EUROPOS KRAŠTŲ LB ir LJS VADOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Šiemet įvyko birželio 25 Hüttenfelde, Romuvos pilyje. Sukvietė Vokietijos LB valdyba. Dalyvavo: Pasaulio LB valdybos pirmininkas dr. Vytautas Bieliauskas, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis su žmona Gražina, Sąjūdžio seimo tarybos narys Arvydas Juozaitis, Belgijos LB pirmininkė Stasė Baltus, Didž. Britanijos lietuvių sąjungos pirmininkas Jaras Alkis, Prancūzijos LB valdybos pirmininkas Ričardas Bačkis, Pasaulio liet. jaunimo sąjungos vicepirmininkas Paulius Mickus, Vokietijos LB valdyba ir apie 20 kitų LB darbuotojų.

Suvažiavimą atidarė Vokietijos LB valdybos pirmininkas dipl. inž. Juozas Sabas, pristatydamas žymiuosius suvažiavimo dalyvius. Pirmininkavo dr. V. Bieliauskas, sekretoriavo J. Lukošius.

Su kvietimu į suvažiavimą išsiuntinėta 8-ųjų punktų darbotvarkė R. Bačkio siūlymu papildyta 7a punktu - apie per Lietuvos informacijos centrą paskelbtą A. Juozaičio ir A. Klimaičio pareiškimą.

Pasaulio LB valdybos pirmininkas dr. Vytautas BIELIAUSKAS pranešė PLB valdybos sąstatą ir jos narių pareigas. Sudaryta nauja komisija iš PLB ir Sąjūdžio pareigūnų Lietuvos ekonominiams reikalams svarstyti. Nepavyko PLB valdybos būstinės perkelti į Torontą. Dabar tiriama galimybė perkelti ją į Vašingtoną. Pagerėjo PLB valdybos finansai. Už 40.000 dolerių nupirktas kompiuteris Sąjūdžiui. Finansinės paramos prašo šiemet atkurtas Vytauto Didžiojo universitetas Kaune. PLB valdyba derina užsienio lietuvių paramą Lietuvai. Artėjant Molotovo-Ribbentropo pakto 50 metų sukakčiai, daug dirba dr. Vyt. A. Dambrovos vadovaujama Visuomeninių reikalų komisija. Alg. Gurecko vadovaujama Ryšiams su kitataučiais komisija tešia pokalbius su lenkais ir žydais. PLB vicepirmininkė ryšiams su kraštais ir lietuviška spauda Gabija Petrauskienė dažnai leidžiamais bendralaiškiais informuoja apie PLB veiklą. Nestinga darbo ir kitos komisijos. Bendradarbiaujama su Sąjūdžiu ir Lietuvos informacijos centru bei VLIKU.

Pirmininkas papasakojo apie savo daugkartinį lankymąsi Lietuvoje, Australijoje ir kitur. Daug meninių būrelių su gastrolėmis, įvairių grupių ir pavienių asmenų iš Lietuvos lankosi Europos centruose - Paryžiuje, Londone, Vokietijoje, ypač Vasario 16 gimnazijoje. Jų priėmimas labai apsunkina negausius tų kraštų lietuvius. Pirmininkas siūlė padėti Europos kraštų lietuvių institucijoms deramai priimti svečius iš tėvynės. Siūlymas susilaukė visuotinio pritarimo.

Belgijos LB pirmininkė Stasė BALTUS: šio krašto lietuviai negausūs ir jokia politinė veikla neįmanoma. Kiek galėdami paremia be lėšų iš Lietuvos atvykstančius tautiečius. Naudingą informaciją gauna iš PLB valdybos siuntinėjamų bendralaiškių.

Didž. Britanijos lietuvių sąjungos pirmininkas Jaras ALKIS: šios salos lietuviai įdėmiai seka įvykius Lietuvoje ir stiprina ryšius su tėvyne. Turi namus Londone. Iš jų gaunamas pelnas panaudojamas kultūriniais reikalams. Stengiamasi gauti anglų politikų paramą Lietuvos laisvei. Organizuojamas lietuviškasis Didž. Britanijos jaunimas. Pritarė PLB valdybos ryšiams su Lietuva.

Šiaurės Italijos lietuvių ryšininkas tėv. TASIUS EREMINAS: Italijoje yra tik apie 60-70 lietuvių. Suroštos iškilmės vysk. Vincento Sladkevičiaus paskyrimui kardinolu atžymėti. Talkinama lietuviškoms programoms per Vatikano radiją. Italai ruošia įvairius simpoziumus, kuriuose pranešimus daro ir lietuviai.

Prancūzijos LB valdybos pirmininkas Ričardas BAČKIS: Prancūzijoje trūksta lietuviškų šeimų. Lietuvių Bendruomenė miršta. Yra siūlymų persiorganizuoti į Lietuvių-prancūzų draugiją. Visa lietuvių veikla orientuota į prancūzus. Geri ryšiai su svetimtaučiais - armėnais, gruziniais ir kit. Daug žmonių iš Lietuvos atvyksta į Paryžių, bet politinis jų lankymosi efektas menkas. Didelį pasisekimą turėjo "Aušros Vartų" vaidinimas apie Nijolę Sadūnaitę. Lietuvą prancūzuose garsina Milašius. Numatomas bendradarbiavimas su Lietuvoje įsikūrusia Lietuvių-prancūzų draugija. Palaikomi ryšiai su politinėmis prancūzų partijomis. Prancūzai domisi investicijomis Sovietų Sąjungoje, ypač Pabaltijy.

Savo įgaliotiniu užsieny Sąjūdis paskyrė Algį Klimaitį. Jis skelbia skirtingą Lietuvos suverenumo tezą nuo išėivijos lietuviškųjų veiksmų skelbiamos. Tai trukdo išėivijos politinį darbą. Prancūzijos LB vadovai negauna įvažiavimo vizų į Lietuvą. Užsieny gimsta naujas lietuvių tipas.

Vokietijos LB valdybos pirmininkas dipl. inž. Juozas SABAS: Vokietijoje yra apie 10.000 lietuvių, bet LB priklauso mažiau kaip tūkstantis. Šiemetinis Vokietijos LB tarybos narių suvažiavimas paskelbė pareiškimą dėl Lietuvos ateities, susilaukusi nemažo atgarsio. Kasmet suruošiamas centrinis Vasario 16 minėjimas Hüttenfelde, vaikų vasaros stovykla, Vokietijos LB bei LJS vadovų suvažiavimas. Šiemet lapkričio bus renkama nauja Vokietijos LB taryba. Daug darbo ir lėšų pareikalavo prieš 5 metus nudegusios Romovus pilies atstatymas. Pirmą kartą po karo suruoštos Europos lietuvių dienos. Vokietijos LB stinga politinių veikėjų. Labai glaudūs ryšiai su Lietuva. Jie palaikomi per gausius vadovaujamų politinių asmenų iš Lietuvos apsilankymu. Pranešėjas, Sąjūdžio pakviestas, dalyvavo šiemetiniuose Vasario 16 minėjimuose Kaune ir Vilniuje.

Lietuvių kultūros instituto vedėjas Vincas BARTUSEVIČIUS: LKI įkurtas 1981. Pagrindinis tikslas - užmegzti ir palaikyti ryšius su vokiečių kultūrininkais bei išsaugoti mūsų pėdsakus šiame krašte. Jis sudaro gerą išėities bazę ir bendriems santykiams su vokiečiais.

Apie Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos veiklą informavo dipl.matem. Kęstutis IVINSKIS: Sąjungos valdyba sudaryta iš Gimnazijos mokinių ir tik pirmininkas yra stud. Tomas Bartusevičius. Kartu su Pasaulio LJS valdyba š.m. liepos 7-10 rengia suvažiavimą, kuriame dalyvaus ir Lietuvos jaunimo atstovai. Daug Vokietijos lietuvių jaunimo šią vasarą vyks į LTUANIKOS ruošiamą pasaulio lietuvių jaunimo suvažiavimą-stovyklą Lietuvoje. Žada testuoti Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos žiniaraščių KIBIRKŠTIS leidimą.

Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius ŠMITAS: per praėjusius mokslo metus Gimnazijoje mokėsi 99 mokiniai, iš jų 10 abiturientų. Baigiamuosius egzaminus išlaikė 8. Jų pažymių vidurkis 2,2 - geriausias iš visų Hesseno krašto gimnazijų. Gimnazija turi 14 mokytojų etatų, bet samdo 29 mokytojus. Be jų dirba dar 3 bendrabučio vedėjai (-jos). 2/3 pamokų dėstomos lietuvių kalba. Yra specialios klasės mokiniams iš JAV-bių, Kanados bei Australijos. Veikia skautai, ateitininkai, Evangelikų jaunimo būrelis, Vokietijos LJS. Saviveikla - choras, orkestras, tautinių šokių grupė, sportininkai, literatūros būreliai. Metinė sąmata - 1.850.000, --DM. Lietuvių dalis - bent 200.000, --DM. Ir ją sunku surinkti. Lankosi labai daug svečių iš Lietuvos.

Per pasisakymus dėl pranešimų daugiausia kalbėta apie pastaruosius. Padaryta išvada, jog visi yra laukiami ir mieli svečiai, bet lietuvių institucijoms bei jų vadovams trūksta išteklių tinkamai juos priimti; ypač tuos, kurie atvyksta net iš anksto nepranešę ir nesusitarę.

Kalbant apie Arvydo Juozaičio ir Algio Klimaičio per Lietuvių informacijos centrą paskelbtą pareiškimą, dr. Bieliauskas įžiūrėjo jame lietuviškos išėivijos nuvertinimą. Buvo klausama ar jis atitinka Sąjūdžio poziciją. Prof. Landsbergis paaškino, kad A. Klimaitis gavo Sąjūdžio įgaliojimą skelbti Sąjūdžio poziciją. Tai, ką paskelbė A. Juozaitis ir A. Klimaitis, nėra Sąjūdžio dokumentuose. Jie pareiškimą pasirašė be savo titulu. Buvo nuomonių, kad tam pareiškimui nereikia teikti didelės reikšmės, juo labiau, kad jis platinamas tik privačiai, o laikraščiai jo turbūt nespausdins. A. Juozaitis sakė, kad jo ir Klimaičio pareiškimas skirtas daugiau diskusijoms.

Prof. Landsbergis painformavo, kad Molotovo-Ribbentropo pakto penkiasdešimtmetis bus plačiai minimas Europoje, neišskiriant nei Sovietų Sąjungos, kur Aukščiausios Tarybos komisija tiria to pakto autentiškumą bei teisėtumą. Reiktų spausti Vak. Vokietijos vyriausybę, kad ji M-R pakta paskelbtų niekiniu ir negaliojančiu. Lietuva to laukia. Apgailėstavo, kad Garbačiovo lankymasis Vokietijoje nebuvo panaudotas Pabaltijo klausimui kelti. Daugiau šviesos į M-R pakto sudarymą bei jo įgyvendinimą galėtų įnešti Nurnbergo teismo protokolai. Vak. Vokietijos valst. archyvai visiems prieinami. Prašė gauti iš jų medžiagos M-R pakto problematikai paryškinti.

Prof. Landsbergis paaškino, kiek daug lėšų reikalauja Sąjūdžio veikla. Jų dar daugiau reikės sugriautos Lietuvos ekonomijos atstatymui. Lietuva žengia į pereinamąjį laikotarpį.

XXXVII Europos lietuviškųjų studijų savaitė įvyks 1990 rugpjūčio 4-11 Šveicarijoje. Europos kraštų LB ir LJS vadovų suvažiavimą sušauks Šveicarijos LB valdyba jos metu.

Suvažiavimas baigtas vėlų vakarą Lietuvos himnu.

L e b e n s t e d t /Salzgitter 1

Motinos diena čia atšvesta gegužės 6. Šv. mišias Šv. Elzbietos bažnyčioje aukojo naujas šiaurės Vokietijos lietuvių kapelionas kun. B. KUCIULIS.

Salėje minėjimą pravedė LB apylinkės pirmininkas R. GASIŪNAS. Apie lietuves motinas gražių minčių paskaitė Vokietijos LB valdybos įgaliotinis žem. Saksonijai Valius MERKEVIČIUS. Paryškino kokią sunkią šeimos aprūpinimo ir vaikų auklėjimo našta motinos neša Lietuvoje.

Prie motinų pagerbimo skaitytomis mintimis prisidėjo ir V. Kumpienė. Kavutė ir pyragais visus aprūpino vietos lietuvių moterys. Veikė loterija ir įvairių užkandžių bufetas. Linksmavakariui grojo lebenstedtiškiai Romas Gasiūnas bei Horstas Kremzyrius ir Juozas Jankauskas iš Kasselio.

Gegužės 20 metiniame narių susirinkime truputį pakeista VLB Lebenstedto apylinkės sudėtis. Dabar ją sudaro: pirmininkas Romualdas Gasiūnas, vicepirmininkas Horstas Kremzyrius ir išdininkė Milda Kremzyrienė. Kontrolierės - Bronė Lorenčienė ir Marietė Dikšaitienė. Aptarta tolimesnė LB apylinkės veikla.

R o m u v a /Hüttenfeld

Motinos dienos minėjimą Hüttenfelde surengė Romuvos lietuvių moterų klubas birželio 6. Pradėtas 16 val. ekumeninėmis pamaldomis Hüttenfeldo katal.bažnytėlėje. Pamokslą pasakė kun.Fr.SKĖRYŠ. Įsakymą mylėti tėvus randame dekaloge. Kristus mylėjo ne tik savo dangišką Tėvą, bet ir savo žemišką motiną Mariją. Pamokslininkas perskaitė lietuvių rašytojo izraelito Mero pasakojimą apie jo dvi motinas: vieną jį pagimdžiusią žydę, o kitą lietuvę, išgelbėjusią jį nuo mirties ir išauginusią.

Šv.mišias aukojo Gimnazijos kapelionas kun.Edis PUTRIMAS ir tą pačią dieną iš Vilniaus atvykęs Aušros Vartų vikaras kun.Kazimieras MEILIUS. Buvo giedamos evangelikų ir katalikų lietuviškos giesmės, vargonuojant mokyt.Arvydui Paltinui.

Į Vasario 16 gimnazijos berniukų bendrabučio salę susirinko apie šimtinė tautiečių. Klubo pirmininkė Eug.LUCIENĖ pasveikino pamaldas laikiusius dvasiškius ir iš Romos į Dieburgą lietuvių sielovadoj darbuotis atvykusį prel.Vytautą Kazlauską, gausius tautiečius iš Lietuvos ir kitus svečius. Paskaitėlė apie motiną skaitė bibliotekininkė Elena LEPA iš Frankenthalio. Pradėjo vaikų pasaulio nupasakojimu ir motinos vaidmens aptarimu ir baigė savo pačios poetiškais mintimis apie motiną ir gimtuosius namus.

Tas pats motyvas skambėjo ir daugumoje solistės Nelės PALTINIENĖS su dideliu įsijautimu ir ekspresyvia išraiška padainuotų dainų, tarp kurių buvo ir ElLepos žodžiais. Solistė elektroniška muzika palydėjo mokyt.Arvydas Paltinas. Eilėraščius apie motiną deklamavo pirmųjų klasių mokiniai Viktoras Diavara ir Zitutė Dubauskaitė. Paskaitininkė ir solistė apdovanotos gėlėmis, o A.Paltinas - dviem buteliukais.

Sustačius salėje stalus, prasidėjo ramimas alkio ir troškulio. Patarnautojos turėjo vikriai suktis, sotindamos išalkusius svečius didžkukuliais, dešrelėmis su kopūstais ir pyragaičiais bei tortais su kava. Visų dėmesį atkreipė salėje iškabinti dail.Jūratės Baturaitės-LEMKIENĖS spalvotos grafikos paveikslai. Greitai ištuštėjo loterijos stalas. Elektroninė šokių muzika nesuviliojo daug šokėjų. Trūko jaunimo. Vyresniųjų dainos ir pašnekėsiai retilo iki vidurnakčio.

MOLOTOVO-RIBBENTROPO PAKTO 50-sias METINES

Vokietijoje paminėti iniciatyvos ėmėsi latviai. Lietuvių ryšininku buvo Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas stud.Tomas BARTUSEVIČIUS. Buvo pagaminta keliolika plakatų ir parūpinta daug lietuviškų vėliavų. Dauguma moterų bei mergaičių buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais.

Rugpjūčio 22 vakare ir per naktį iki demonstracijų pradžios Bonnoje prie Mūnsterio bazilikos budėjo pabaltiečių jaunimas. Aiškindami praeiviams budėjimo priežastį, buvo iškėle plakatus ir dalijo lapelius.

Rugpjūčio 23 iš Hüttenfeldo į Bonną išvažiavo pilnas Gimnazijos autobusiukas ir keletas lengvųjų automobilių. Pilnas autobusas demonstrantų atvyko iš Hamburgo ir dar vienas iš Mūncheno bei Memmingeno. Daug tautiečių įvairiomis susisiekimu priemonėmis suvažiavo ir iš kitur.

Minėjimas-demonstracija pradėtas 12 val. spaudos konferencija Tulpenfeld'o vyninėje netoli Spaudos rūmų. Informavo estų, latvių ir lietuvių atstovai, atvykę iš Pabaltijc kraštų ir užsienio. Lietuvių problemas nušvietė Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos narys ir TSRS Aukščiausios Tarybos liaudies deputatas advok.Kazimieras MOTIEKA. Visi kalbėtojai pabrėžė, kad 1940 birželio 15-17 Pabaltijo kraštai buvo sovietų ginkluotų pajėgų okupuoti ir suklastotais rinkimais įjungti į Sovietų Sąjungą. Kreipėsi į Bonnos vyriausybę reikalaudami, kad ji viešai ir iškilmingai paskelbtų Molotovo-Ribbentropo paktą ir slaptus protokolus niekiniais ir negaliojančiais nuo jų sudarymo dienos. Prašė Vakarų valstybes remti pabaltiečių pastangas atgauti išplėštą laisvę ir nepriklausomybę.

Erdvi spaudos konferencijcs salė buvo pilna pabaltiečių. Vokiečių ir kitų kraštų informacijos tiekėjai atsiuntė tik keletą atstovų. Už konferencijos stalo plevėsavo Lietuvos trispalvė.

13.30 val. pabaltiečiai pripildė centrinę Bonnos bažnyčią - Mūnsterio baziliką. Joje ekumenines pamaldas laikė vokiečių, lietuvių, latvių bei estų evangelikų ir katalikų kunigai. Lietuviškai maldas skaitė ir giesmes giedojo kun.Fr.Skėrys, kun.Kaz.Senkus ir tėv. dr.Konstantinas Gulbinas.

Po pamaldų apie tūkstantinė pabaltiečių su gausybe plakatų ir vėliavų porą valandų demonstravo priebazilikos esančioje Mūnsterio aikštėje. Vyravo latviai. Daug dainavo bei

deklamavo folkloro ansamblis Skandinavieki iš Latvijos ir estų choras iš Vokietijos. Pabaltiečių kalbėtojai Molotovo-Ribbentropo pakta vadino gėdingu dokumentu ir reikalavo savo tautoms apsisprendimo teisės. Šitas aspiracijas turėtų paremti visas pasaulis, nes tai nėra vien Sovietų Sąjungos vidaus reikalas.

Lietuvių vardu kalbą pasakė advok. Kaz. Motieka, nurodydamas, jog lietuviai iki 1953 ginklu priešinosi maskvinei okupacijai. Aklina gelež. uždanga uždarė lietuvius sovietiniame kalėjime, atskirdama juos nuo brolių ir sesių užsieny. Tik dabar atsirado sąlygos bendrauti po visą pasaulį išsklaidytiems žmonėms. Visi lietuviai nori gyventi savo laisvoje valstybėje, kaip gyvena ir kitos tautos.

Erdvi aikštė skambėjo nuo pabaltiečių dainų, mirgėjo plakatai, tautinės vėliavos; spragsėjo foto ir zirezė filmavimo aparatai. Praeiviams buvo dalijami informacijų lapeliai vokiečių kalba. Tarp lietuvių matėsi daug žmonių iš Lietuvos. Jiems tai buvo gera proga ne tik atlikti savo tautinę pareigą, bet ir aplankyti Vak. Vokietijos sostinę, susitikti bei susipažinti su daugeliu tautiečių.

Dienai slenkant vakarop, pabaltiečiai, susikibę rankomis, simboliškai jungėsi į jų tėvynėse tuo pat metu 600 km nusitęsusių Baltijos kelią. Sugiedoti estų, latvių ir lietuvių himnai.

Dalį demonstrantų latviai pakvietė į Annabergą, kur juos vaišingai priėmė.

LIETUVIŲ VAIKŲ VASAROS STOVYKLA ROMUVOJE

Vasario 16 gimnazijos patalpose ir parke prasidėjo liepos 23. Jos vadovas vyr. mokyt. Ričardas BALULIS, tą sekmadienį atvykdamas iš Hamburgo su savo pavaduotoja Rita Pareigyte, atsigabeno ir 9 vaikučius. Kai suvažiavo vaikučiai ir iš kitų apylinkių, jų skaičius išaugo iki 15. Pamatę linksmi stovyklaujančius savo amžininkus, prie jų prisidėjo ir vietos lietuvių vaikai, pakeldami stovyklautojų skaičių iki 20.

Nei vienos dienos vaikučiams neteko nuobodžiauti. Ryta - gimnastika, skanūs pusryčiai. Po jų - lietuvių kalbos, piešimo, dainavimo bei šokių pratimai. Po pietų - trumpas poilsis ir tuoj pat - važiavimas maudytis arba iškyla-pasivaikščiojimas po apylinkės miškus bei laukus, arba žaidimai su kamuoliu sporto aikštėje parke. Po vakarienės bei trumpo laisvalaikio jau ima žiovilys ir lova kaip magnetas pritraukia nuo dienos užsiėmimų pavargusius sąnarius.

Dėka gerų vadovybės santykių su amerikiečių pareigūnais visa stovykla buvo pakviesta į buvusios lietuviškos darbo kuopos 8591 Schwetzingene kareivines. Ten mažieji svečiai buvo pavaišinti kareiviškais pietumis, apdovanoti sausu kareivišku dienos daviniu bei saldumynais, supažindinti su kuopos gyvenimu. Ta proga aplankyta ir Schwetzingeno pilis su dideliu ir gražiu parku.

Vasario 16 gimnazijos mokyt. Alois Weigel, turįs Heidelberge pedagogumą, pakvietė stovyklautojus į svečius, aprodė savo instituciją ir pavaišino. Ta pačia proga apžiūrėta Heidelbergo pilis ir miestas.

Liepos 30 stovyklautojai buvę Vokietijos LB tarybos nario Algio Vitkaus Hockenheime svečiai. Vaišingasis šeimininkas pakvietė visus papietauti savo restorane. Išskylautojai stebėjo tarptautines automobilių rungtynes ir maudėsi bei pramogavo garsiajame akvadrome. Buvo suruošta ir daugiau išvykų.

Į stovyklos uždarymą rugpjūčio 5 atsilankė keletas vaikučių tėvų, Hüttenfelde tuo metu svečiavęsi Panevėžio futbolininkai jauniajai, vietos gyventojai lietuviai ir pakeliui į namus iš Lietuvos sugrįžę Vasario 16 gimnazijos mokiniai, pajavairindači renginio programą. Danutė Munienė iš Vilniaus paskaitė Maironio kūrybos. Panevėžiečių treneris Vidmantas Kunce, prisitardamas gitara, dainavo a la Keprnagis. Ilgesnę dainų bei šokių pykę atliko vaikučiai, vadovaujami ir akordeonu palydimi jų vadovo Rič. Baliulio, į žaidimą įtraukdami ir žiūrovus. Vaikučiai parodė, jog per dvi stovyklavimo savaites išmoko tikrai daug lietuviškų dainelių ir šokių. Aukštesnio lygio buvo ką tik iš koncertinės kelionės Lietuvoje grįžusių "musmiriečių" - Rimo Čuplinsko (canto + gitara) bei Liudo Motekaičio (canto + saksofonas) - pasirodymas.

Vaikučius ir jų vadovus pasveikino Panevėžio jaunimo delegacijos vadovas Alvydas Pelelis, įteikdamas gražią knygą "Gimtoji Lietuva".

Po programos dar buvo užkurtas laužas parke.

ISISTEIGĖ NAUJA LB APYLINKĖ

1989 spalio 15 Mülheime. Steigiamajame susirinkime dalyvavo 33 asmenys. Iniciatyvos apylinkę organizuoti ėmėsi Jonas Vaicekauskas ir Anni Böhm-Krutulytė. Susirinkimą atidarė ir pravedė A.Böhm. Ji painformavo apie lietuvių veiklą Nordrhein-Westfalijos krašte. Į valdybą išrinkti: pirmininkas Jonas Vaicekauskas (Essen-Burbeck, Unterer Schlosshang 5), vicepirmininkas Boleslovas Rimašauskas (Essen 11, Hausberger Str.101) ir išdininkas Valdemaras Langis (Mülheim). Naujoji apylinkė pasiryžusi savo veikla būti pavyzdžiu kitoms apylinkėms. Susirinkimas baigtas Lietuvos himnu.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

A t e i t i n i n k a i

savo metinę šventę šventė gegužės 19-21. Vaišingą prel.Antano BUNGOS kleboniją Memmingene pilnas Gimnazijos autobusiukas ir dar pora mažesnių automobilių pasiekė vėlyvą gegužės 19 popietę. Čia jų su šeimininku laukė ir keletas nuo Vokietijos lietuvių kunigų kolektyvų pasilikusių kunigų, tarp jų ir kun.Alfonsas SVARINSKAS. Dar prieš vakarienę jis skaitė paskaitą apie jaunuolio ideologiją ir papasakojo savo pergyvenimus sovietinio tardymo kamerose, kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose. Po vakarienės dar linksmi pavakarota.

Šeštadienis pradėtas prel.BALČIŪNO iš JAV aukotomis šv.mišiomis ir pamokslu. Gerai dokumentuotą paskaitą apie Vilniaus arkivyskupiją ir jos permainingą padėtį skaitė dr.Saulius GIRNIUS. Pasikeista mintimis apie nenormalią dabartinę jos padėtį bažnytinėje administracijoje.

Popiet klebonija ištuštėjo: visi iškeliavo susipažinti su Bavarija, jos gražiomis pilimis ir bažnyčiomis. Namuose liko tik virėjos, paruošusios skanią vakarienę. Kai visi keliauninkai numalšino alkį, Vasario 16 gimnazijos ateitininkų globėja M.Šmitienė dėkojo prel.Bungai už vaišingumą bei svetingumą ir įteikė gėles, kurias jis čia pat perdavė seselei Mercedes, tą dieną švenčiančiai vardadienį. Sugiedota Ilgiausių metų.

Vakare mokiniai ateitininkai suruošė tikrą koncertą. Smuiku, akordeonu bei saksofonu grojo Darius Udrys ir Liudas Motekaitis, deklamavo Zita Dubauskaitė, aštuonių mergaičių ir trijų berniukų choreliš dainavo linksmas daineles, kol visus įtraukė į bendrą dainavimą. Galop visi buvo padalyti į tris grupes. Jos varžėsi atsakinėdamos į klausimus iš ateitininkų ideologijos, Lietuvos istorijos bei kultūros. Varžyboms sumaniai vadovavo torontiškės Lilija Šukytė ir Daiva Baršauskaitė.

Sekmadienis buvo didelė šventė. Anksti rytą visi išsiruošė į Ottobeuren miestelį, kurio gražioje bazilikoje vysk.dr.Antanas L.DEKSNYS šventė 20 metų vyskupystės jubiliejų. Viena gražiausių Vokietijos bažnyčių buvo pilna tikinčiųjų. Lietuviams buvo rezervuotos pirmosios vietos. Jubiliatą prie altoriaus atlydėjo Augsburguro vysk.dr.Josef Stimpfle, abatas Vitalis Althaler, šeši lietuviai prelatai ir 16 kunigų. Priekyje buvo nešamos ir prie altoriaus sustatytos Lietuvos bei ateitininkų vėliavos. Jas lydėjo tautiniais drabužiais apsiredę ateitininkai. Giedojo bazilikos choras.

Mišių pradžioje vysk.Simpfle paskelbė, kad lietuvių vyskupas Deksnys švenčia jutiliejų ir prašė visus su juo melstis. Ottobeuren šiandien mini Europos dienas, kurios pavadintos lietuvių dienomis. Po lietuviškai perskaityto pirmojo skaitinio lietuviai sugiedojo - O Kristau, pasaulio Valdove.

Šis sekmadienis - Šv.Trejybės šventė. Savo pamoksle vysk.Stimpfle sakė, kad didelė Šv. Trejybės dovana daug kentėjusiai lietuvių tautai yra vysk.Deksnio jubiliejus. Prieš 20 metų jis buvo iššventintas apaštalių įpėdiniu. Visą laiką skelbė Kristaus Evangeliją savo tautiečiams, juos stiprinčamas ir guosdamas. Pamokslininkas nuoširdžiai sveikino visus lietuvius kunigus ir pasauliečius, atskirai suminėdamas kun.Svarinską bei Nijolę Sadūnaite.

Per mišias 7 ateitininkai davė įžodį, kurį priėmė vysk.Deksnys. Ženkliukus ir jucsteles prisegė Ateitininkų federacijos vadas J.Polikaitis.

Pamaldoms baigiantis, jubiliatas prisiminė savo tėvus ir nuoširdžiai dėkojo vysk.Stimpfle, savo vyskupijoje įkūrusį Lietuvos katal. centrą ir jį iki šiol glėbiantį, o preia-

tui Ant.Bungai - už šių iškilmių suruošimą. Visiems suteikė apašt.palaiminimą. Lietuviai sugiedojo - Marija, Marija.

Jubiliato pagerbimo pietūs įvyko HIRSCH viešbuty. Susirinkc apie 150 asmenų. Vysk.A. Deksnį jie sutiko liet.dainomis. Kiek vėliau atvykęs Europos unijos prezidentas bei Europos parlamento narys dr.Otto von Habsburg sutiktas plojimais.

Per pietus programą pravedė ir garbinguosius svečius pristatė dr.Jonas NORKAITIS. Jubilias yra gimęs 1906.V.9. Kunigu įšventintas 1931.V.30, vyskupu - 1969.VI.15. Šalia vysk.Deksnio nuopelnų suminėjo ir didelių lietuvių bičiulių kun.Förg ir ses.Michaelos nuopelnus. Vakarų Europos lietuvių vyskupu jubilias išbuvo 15 metų. 1984 atleistas į poilsį ir toliau uoliai talkina lietuvių sielovadai. Dažnai buvoja Romoje, lankosi JAV-bėse. Geras ir klausytojų mėgiamas pamokslininkas.

Dr.Rudolf GRULICH iš Königsteino supažindino vokiečių klausytojus su Lietuvos ir jos Bažnyčios praeitimi bei kova už tikėjimo laisvę ir darė išvada, kad Europa ir Katalikų Bažnyčia būtų skurdesnė be lietuvių ir Lietuvos. Vokiečiai Pataltijo tautas išdavė ir tą klaidą turi atitaisyti.

Bad Wörishofeno burmistras M.Möckel sveikino savo miesto garbės pilietį. Juo vysk. A. Deksnys už nuopelnus buvo išrinktas 1986.

Vokietijos LB valdybos pirmininkas dipl.inž.Juozas SABAS dėkco jubiliatui už dažnus Romovos lankymus ir už pagalbą švenčiant Vasario 16 minėjimus. Įteikė Lietuvoje išsusta didelį paveikslą, vaizduojantį Kristų Alyvų darže.

Prel.A.BUNGA sakė, kad už vysk.Deksnio jubiliejų nuolat dėkojame Dievui ir vysk.Stimpfle. Kun.Kazimieras Meilius iš Vilniaus atvežė daug iš gintaro pagamintų dovanų, kurias įteikė ne tik jubiliatui, bet ir Lietuvai nusipelnusiems vokiečiams: dr.Otto von Habsburg, dr.Grulich, tėv.Förg, ses.Michaelai.

Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius ŠMITAS sveikino jubiliatą, rėmusį Gimnaziją ne tik dvasiniais patarnavimais, bet ir pinigineis aukomis. Įteikė dovaną. Tarp vysk. Deksnio sveikintojų ir dovanų davėjų buvo ir Alina Grinienė bei V.Hermanienė iš Müncheno, M.Milvydienė iš Šveicarijos, prel.J.Petrošius iš Paryžiaus, prel.Bartkus iš Romos, dr.Baltakis iš Vilniaus ir kit. Neįstengta perskaityti visų raštu gautų sveikinimų. Iškilmės baigtos spontaniškai sugiedotu - Ilgiausių metų.

A b i t u r i e n t a i

Dalia BALIULYTE, gim.1970 gegužės 1 Hamburge. Ten pat baigė ir pradžios mokyklą. Šešias gimnazijos klases baigė Poppenbüttely (Hamburg 65). 1986 įstojo į XI klasę Vasario 16 gimnazijoje. Čia priklausė Jaunimo rateliui, šoko tautinius šokius, dainavo chore ir mergaičių ansambly. Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos valdybos narė. Redagavo lietuvių išeivijos jaunimo laikraštį DŪMAI ir Vokietijos LJS žiniaraštį KIBIRKŠTIS. Mėgsta sportą; turi Vokiečių krepšinio sąjungos teisėjos teises. Pati žaidžia krepšinį, tinklinį, lanko savignos kursus. Mėgsta skaitybą. Mėgsta ir žada studijuoti literatūrą.

Tomas BAUBLYS, gim.1970 rugpjūčio 20 Vilniuje. Ten pat ėjo pradžios ir vidurinių iki XII klasės mokslą. 1987 su tėvais atvyko į Vokietiją ir stojo į Vasario 16 gimnazijos XII klasę. Čia aktyviai reiškęsi Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungoje, būdamas jos valdybos nariu ir redaguodamas jos žiniaraštį KIBIRKŠTIS. Redagavo ir pirmąjį numerį lietuvių išeivijos jaunimo literatūros laikraščio DŪMAI. Mėgsta lektūrą. Tuoj po abiturų egzaminų eis atlikti karinės prievolės, o vėliau ketina studijuoti politinius mokslus turbūt Bonnoje.

Rimas ČUPLINSKAS, gim.1969 rugpjūčio 13 Toronte (Kanada). Ten pat baigė pradžios mokyklą ir dešimt gimnazijos klasių. Į Vasario 16 gimnazijos XI klasę įstojo 1986. Ateitininkas, skautas. Šokc tautinius šokius, dainavo Gimnazijos chore ir įvairiuose būreliuose. Sportuoja. Su Kaziu Motekaičiu suorganizavo roko muzikos grupę MUSMIRĘ, kuri 1988 gale gastroliavo Lietuvoje. Organizavo laiškų rašymą lietuviams politiniams bei sąžinės kaliniams. Domisi politika, ypač įvykiais Lietuvoje. Dalyvavo VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese Australijoje. Prieš trejetą metų sesutė Indrė irgi lankė šią Gimnaziją. Ketina studijuoti humanitarinius mokslus Bonnoje, o vėliau gal Vilniuje ir galop Toronte.

Gabija DIAVARAITĖ, gim.1970 lapkričio 23 Vilniuje. Pradžios mokslą pradėjo Lietuvos sostinėje. 1978 su šeima išvyko į tėvo gimtąjį kraštą Mali (Afrika), kur tęsė ir

ir baigė pradžios mokyklą prancūzų kalba. 1982 įstojo į Vasario 16 gimnazijos VII klasę. Šoko tautinius šokius, dainavo chore ir mergaičių ansambly. Mėgsta šokti. Dalyvavo raiškaus skaitymo varžybose ir laimėjo premijų. Ketina studijuoti literatūrą arba režisūrą. KÖlne ar Heidelberge. Jaunesnysis broliukas Viktoras irgi mokosi Vasario 16 gimnazijoje.

Laurynas GROMAŠAUSKAS, gim.1969 liepos 2 Meksikoje. Mirus tėvui 1971, tais pačiais metais su motina persikėlė į Dominikonų Respubliką, kur Santo Domingo mieste ėjo pradžios ir pradėjo vidurinį mokslą. 1985 įstojo į Vasario 16 gimnazijos XIb klasę. Priklausė skautams ir ateitininkams. Dainavo chore, patarnavo kunigui pamaldų metu; sportavo. Su Rimu Čuplinsku, Petru Babecku ir Kaziu Motekaičiu atstovavo AUŠROS tunto skautams 1988 VII tautinėje skautų stovykloje JAV-bėse. Tikisi pasilikti Vokietijoje ir studijuoti biochemiją.

Astrida KAIRYTĖ, gim.1970 sausio 17 Lebenstedte (Salzgitter 1). Ten pat baigė pradžios mokyklą. 1982 stojo į Vasario 16 gimnazijos VII klasę. Dalyvavo ateitininkų bei skautų veikloje, šoko tautinius šokius, dainavo chore ir mergaičių ansambly bei dainų būrely. Dalyvavo rašinių rašymo bei eilėraščių deklamavimo varžybose ir vaidinimuose. Žada studijuoti teisę Würzburge. Šią gimnaziją 1983 yra baigusi sesuo Lidija, dabar studijuojanti mediciną, ir vėliau brolis Steponas, studijuojąs chemiją Würzburge.

Tomas LORENČAS (Lorenz), gim.1969 gegužės 30 Šilutėje. Ten pat baigė šešis pradžios mokyklos skyrius. Į Vokietiją su tėvais atvyko 1982 ir tuoj pat stojo į Vasario 16 gimnazijos VII klasę. Čia priklausė poezijos būreliui ir pats rašė eilėraščius. Žaidė krepšinį, tinklinį, stalo tenisą, šachmatais (Gimnazijos meistras). Mokėsi programavimo. Ketina studijuoti literatūrą ar matematiką Bonnoje ar kur kitur.

Mykolas VEIGELIS (Michael Weigel), gim.1969 gegužės 25 Wiesbadene. Pradžios mokslą pradėjo Wiesbadene, tęsė ir baigė Heidelberge. 1984 įstojo į Vasario 16 gimnazijos IX klasę. Daug sportuoja - žaidžia Heidelbergo rankinio komandoje. Gimnazijoje šokė tautinius šokius, dainavo chore, žaidė krepšinį, tinklinį ir futbolą. Buvo berniukų bendrabučio seniūnas. Turbūt bus pašauktas atlikti karinės prievolės. Vėliau žada studijuoti anglų kalbą ir sportą, o paskui mokytojauti Vasario 16 gimnazijoje. Tėvas Alois Weigel čia jau 30 metų dėstė vokiečių kalbą ir istoriją.

A b i t u r i e n t ų i š l e i s t u v ė s

surengtos birželio 2. Po geros vakariinės visiems mokiniams, abiturientų tėvams ir Gimnazijos personalui pirmas atsisveikinimo žodį tarė direktorius Andrius ŠMITAS. Pasidžiaugė gausiu abiturientų derliumi. Buvo 10, bet du suklypo ir liko 8. Klasė ne tik gerai mokėsi, bet ir uoliai dalyvavo saviveikloje. Pasiekė geriausią pažymių vidurkį visoje apskrityje - 2,2. Vokiečių gimnazijų abiturientų pažymių vidurkis - 2,4.

Geriausias abiturientas - Rimas Čuplinskas. Pažymių vidurkiu (1,4) jis pasiekė rekordą mūsų mokyklos istorijoje. Visur priklausė ir dalyvavo - ateitininkas, skautas, dainavo, šoko, sportavo, buvo mokinių komiteto pirmininkas, knygnešys (vežė knygas į Lietuvą), organizavo laiškų rašymą sąžinės kaliniams, minėjimų iniciatorius. Kūrė ir grojo roko muziką Gimnazijoje ir Lietuvoje, vargonavo.

Kalbėtojas apibūdino ir kitus abiturientus, pranešdamas jų pažymius ir veiklą. Visiems linkėjo nepasimesti tūkstantinėje studentų minioje, laiku baigti studijas, nepamiršti Gimnazijos, tapti naudingais Lietuvai.

Kuratorijos valdybos pirmininkas dr.Jonas NORKAITIS pastebėjo, kad pradžioje Gimnazija buvo tik Vokietijos lietuvių mokykla, o dabar tapo viso pasaulio. Ir tarp šiemetinių abiturientų yra jaunuolių iš keturių valstybių: Vokietijos, Kanados, Dominikonų Respublikos ir Malį (Afrika). Dvikalbėje mokykloje mokymasis sunkus, bet naudingas. Gyvenimas ir mokslas dviejose kultūrose praturtina asmerbę. Dėkojo direktoriui Šmitui ir abiturientų klasės auklėtojui mokyt.P.Koch'ui už subrandinimą 8-ių jaunuolių, ir mokyt. A.Weigel'ui - už patikėjimą savo sūnaus lietuviškai mokyklai. Su linkėjimais ateičiai įteikė po Marijos Gimbutienės knygą DIE BALTEN.

Vokietijos LB valdybos pirmininkas dipl.inž.Juozas SABAS aptarė klausimą, kodėl jaunuoliai stoja į lietuvišką Gimnaziją. Čia jie susipažįsta ir suartėja ir su Lietuvių Bendruomene. Kvietė ir formaliai jai priklausyti. Įteikė po beletristinės literatūros veikalą lietuvių kalba.

Tėvų vardu vyr.mokyt.Ričardas BALIULIS dėkojo Gimnazijos vadovybei ir mokytojams, ypač bendrabučių vedėjams, už rūpinimąsi abiturientais.

Abiturientų klasės auklėtojas mokyt. P. KOCH pastebėjo, kad jo klasė iki Velykų tinginiavo. Susigriebė tik vėlyvą pavasarį, bet dviems buvo jau per vėlu. Būsimesiems abiturientams patarė nesukti šiemetiniu pavyzdžiu.

Ateitininkų globėja Marija ŠMITIENĖ prašė A. Gromašauską ir R. Čuplinską nenutraukti ryšių su ateitininkais. Abiems padovanojo po lietuvišką knygą, o Rimui - dar ir fotografijų albumą.

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio tarybos išdininkas Kęstutis URBA supažindino su Sąjūdžiu, jo tikslais ir pasiekimais per vienerius metus nuo įsikūrimo.

Mokinių iš užsienio vokiečių kalbos mokytoja Ruth STAUFENBERGER įteikė fotografijų.

XII klasės, t. y. ateinančių mokslo metų abiturientų globėjas mokyt. Alois WEIGEL sakėsi būsime, kad jo klasė neužsikrėstų tinginiavimo bacila. Bet kaip abiturientams taip gerai pasisekė...

Abiturientų nuotaikas perdavė Tomas BAUBLYS ir Rimas ČUPLINSKAS improvizuotu dialogu.

Dalytė BALIULYTĖ dėkojo mokytojams už atlaidumą ir rūpestį, o virėjoms ir ūkvedei - už gerą maitinimą. Būsimesiems abiturientams linkėjo neiti šiemetinių abiturientų pėdomis - nebūti dideliais individualistais, bet stengtis sudaryti draugišką bendruomenę. Įteikė dovanas direktoriui, klasės auklėtojui, bendrabučių vedėjams ir vedėjai, mokytojoms Elenai Tesnau bei Bronei Lipšienei, mokyt. A. Weigel'ui, St. Šimkui, ūkvedei, virėjoms, klasių seniūnams.

MASINIŲ TRĒMIMŲ PRADŽIOS 48-sios METINĖS

suruoštos birželio 14. Ruošė XIIIb (užsienio) klasės mokiniai, talkinami kitų klasių. Visą dieną Romuvos bokšte iki pusės stiebo pakelta plevėsavo Lietuvos trispalvė, plačiai apylinkei skelbdama, kad lietuviai gedi. Nuošalioje parko vietoje įrengtas kapas. Sutemus prie jo susirinko mokiniai, Hüttenfelde gyvena mokytojai ir kiti tautiečiai. Baisius trėmimų laikus ir trėmtinių kančias Sibire vaizdavo Raimundas Laurinavičius, Jurgis Gaidimauskas, Erika Lukšaitė, Barbora Micikevičiūtė, Adrijanas Račkauskas, Sandra Mikalauskaitė, Sandra Pakalnytė, Klaudija Makauskaitė, Laimutė Lipšytė, Melisa Savickaitė, Jonas Venckus, Marcelijus Katinas. Jie skaitė eilėraščius ir ištraukas iš Lietuvoje neseniai pasirodžiusios knygos "Amžino įšalo žemė" apie trėmtinių išgyvenimus ir mirtis šiauriausiose Sovietijos vietovėse. Kiekvienas skaitovas pastatė ant kampo uždegtą žvakutę, iš kurių susidarė šviečiantis kryžius. Tarpais giedotos religinės bei patriotinės giesmės.

Vos pusvalandį trukęs išpuodingas minėjimas baigtas kun. E. Putrimo sukalbėta malda ir, visiems susikibus rankomis bei sustojus apie šviečiantį kapą, sugiedota trėmtinių giesmė - Kaip grįžtančius namo paukščius...

Minėjimo programą sudarė ir jai vadovavo mergaičių bendrabučio vedėjos Genė Venckuvienė ir Elena Tesnau.

N a u j i m o k s l o m e t a i

šiais metais pradėti rugpjūčio 28 Lietuvos trispalvės pakėlimu. Nuo ankstyvo ryto ji jau plevėsavo aukštame Romuvos pilies bokšte. Po pusryčių susirinko visi mokiniai ir mokytojai bei gausūs svečiai pilies kieme prie naujo vėliavos stiebo. Giedant Lietuvos himną, į stiebo viršūnę pakilo kita Lietuvos trispalvė.

Mokslo metų pradžios pamaldos turėjo būti ekumeninės, bet evangelikų kapelionui kun. Skėriui staigiai susirgus, jas laikė vienas katal. kapelionas kun. Edis PUTRIMAS. Į bažnyčią įneštos ir prie altoriaus sustatytos Lietuvos, skautų ir ateitininkų vėliavos su uniformuotų skautų ir kitų mokinių, pasirėdžiusių tautiniais drabužiais, palydomis.

Per pamokslą kun. Putrimas prisiminė jo prieš porą savaitių Lietuvoje aplankyta tūkstančio kryžių kalną, palikusį neišdildomą išpuodį. Jis lankytojams akivaizdžiai rodo, kad nepaisant dešimtmečius trukusios ateistinės indoktrinacijos ir religijos persekiojimo, lietuvuose išliko gilus tikėjimas ir prisirišimas prie Bažnyčios. Kvietė jaunimą statyti kryžius savo širdyse. Nuo kryžiaus toлина melas, apgavystė, kerštas, piktnaudžiavimas alkoholiu ir kitos ydos. Prie kryžiaus artina artimo meilė, draugystė, ištikimybė, malda. Darniai skambėjo giesmės.

Naujų mokslo metų atidarymo aktą naujoje pilies salėje pradėjo direktorius Andrius

ŠMITAS. Pasveikinęs gerai nusiteikusius po vasaros atostogų pailsėjusius mokytojus ir mokinius, ypač naujuosius, sakė, jog mūsų Gimnazija yra žinoma visame pasaulyje ir labai vertinama. Gal net pervertinama. Iš tikro tai tik normali mokykla, kur mokiniai auklėjami tautiškai ir krikščioniškai. Jie paruošiami studijoms aukštosiose mokyklose ir lietuviškam darbui. Ispėjo, kad Gimnazija nėra stovykla, kur vykstama pailsėti ir papramogauti, bet mokykla su bendrabučiu, kur tvarka ir drausmė privalomos. Suminėjo pagrindines tvarkos taisykles. Supažindino su salėje esančiais mokytojais bei auklėtojais ir Kuratorijos nariais. Pranešė, kad šiems mokslo metams iki šiol yra įsiregistravę 84 mokiniai.

Kuratorijos valdybos pirmininkas dr. Jonas NORKAITIS atkreipė dėmesį į iš tolimų kraštų - JAV-bių, Kanados, Argentinos, Brazilijos, Urugvajaus, Australijos ir kitų - atvykusius mokinius. Jie, ir visi kiti šios Gimnazijos mokiniai, pasirinko sunkesnę kelią, negu būtų turėję savo šalies mokyklose. Tai Lietuvos ir lietuvybės naudai. Kartu ir savo naudai, nes mokymasis šioje mokykloje praplės akiratį ir praturtins asmenybę. Gal nelengva bus priprasti prie bendrabučio gyvenimo. Bus lengviau, jei pasiseks sukurti kultūringą bei draugišką lietuvišką šeimą. Patarė pasitikėti mokytojais ir auklėtojais, Geros gyvenimo ir mokymosi sąlygos yra davusios gerus rezultatus. Tai parodė ir praėjusių mokslo metų abitūros egzaminai. Išreiškė viltį, kad sąlygos ir rezultatai ne blogės, bet gerės. Dėkojo direktoriui už tėvišką rūpinimąsi mokykla ir mokiniais bei pilies atstatymu.

Mokiniai paprašyti sueiti į klases susipažinti su savo auklėtojais, o mokytojai nuėjo posėdžiauti.

Mokslo metų pradžią filmavo iš Mainzo atvykusi centrinės (ZDF) vokiečių televizijos grupė, kuriai vadovavo nuolatinė bendradarbė Sabina Gandchi. Nuotraukas darė prieš keletą metų į Vokietiją atvykęs buvęs Vilniaus televizijos technikas Virbickas.

KUN.FR.SKĖRYS LIEPOS 2 SULAUKĖ 70 METŲ

Garbingas Mažosios Lietuvos sūnus yra gimęs 1919 Kalėnų kaime, Lauksargių valsč., Pagėgių apskr. Mokyti pradėjo gimtame kaime, tęsė Pagėgių gimnazijoje. 1940 baigė Tauragės mokytojų seminariją. Pusmetį pamokytojaves Žemaičių Naumiesty, 1941 repatrijavo į Vokietiją. Netrukus pasisekė grįžti į gimtinę ir gauti mokytojo vietą Tilžės apskr. Tai nepatiko naciams. 1943 buvo išsiųstas į Tūringiją. Po karo gyveno ir dirbo Rytų Vokietijoje. 1953 pabėgo į Vak.Vokietiją. Apsigyveno Manneime, kur įleido šaknis, sukurdamas šeimą. 1955 pradėjo mokytojauti kaimyninėje Vasario 16 gimnazijoje, kur iki šiol pasekmingai tebedirba.

Jubiliatas 1974 buvo ordinuotas diakonu, o 1977 - kunigu. Tapus dvasiškiu, veikliam mažlietuviui atsivėrė nauji darbo laukai. Nuc 1974 jis aptarnauja pietų Vokietijos lietuvius evangelikus.

Kun.Fricas-Jonas Skėrys turi daug nuopelnų Lietuvų evangelikų Bažnyčiai, Vasario 16 gimnazijai ir Vokietijos lietuvių Bendruomenei. Nuo 1955 dėsto tikyba Vasario 16 gimnazijoje bei vadovauja Evangelikų jaunimo rateliui, evangelikų skautų ir skaučių dvasios vadas. Su katalikų kapelionais kasmet ruošia Kalėdų eglutes, laiko ekumenines pamaldas. Nuo 1977 Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios atstovas Vasario 16 gimnazijos kuratorijoje, nuolat renkamas į jos Kontrolės komisiją. Nuolatinis Lietuvos evang.liuteronų vyr.Bažnyčios tarybos narys nuo 1955, o paskutiniu metu ir Valdybos pirmas vicepirmininkas.

Aktyvus Vokietijos LB veikėjas: 1959-1980 - Tarybos narys, 1962-63 ir 1966-67 - Valdybos narys, 1956-57 ir 1958-59 - Garbės teismo narys. Šešerius metus buvo kontrolierius.

Neapleido jubilias ir lietuviškos spaudos dirvonų. Daug rašė liet.evang.žurnaluose MŪSŲ SPARNAI bei SVETYS ir juos platino, nuolatinis EUROPOS LIETUVIO bendradarbis. Turi gerus ryšius su vokiečių spauda - pateikia jai žinių apie Vasario 16 gimnaziją ir apie Lietuvą bei lietuvius.

ENDRIUS ŽILIUS irgi SEPTYNIASDEŠIMTMETIS

Garbingasis jubilias yra gimęs 1919IX.3 Raudžiuose, Kintų valsč., Šilutės apskr. Pradėjo mokyti Purviškių pradž.mokykloje, tęsė Vytauto Didž.gimnazijoje Klaipėdoje. Vokiečių naciams užėmus Klaipėdą, 1939 persikėlė į Palangą, kur baigė gimnaziją. Per karą studijavo ir baigė germanistiką bei anglistiką Vytauto Didž. universitete Kaune. Po karo buvo veiklus bendruomenininkas - Vokietijos LB valdybos narys. Stovėjo prie Vasario 16 gimnazijos lopšio. 1961 baigė psichologijos bei antropologijos studijas Kiel'io universitete. Dirbo docentu Teisingumo senate Hamurge. Yra parašęs 108 ekspertyzes krimin.bylose. Rašo į liet. laikraščius, pasirašinėdamas slapyvardžiu. Yra įsikūręs prie Baltijos jūros Scharbeutze.

Romos ir Romuvos vardai panašūs. Yra buvę, kad Romuvai adresuotus laiškus vokiečių paštas pasiuntė į Romą. Sakoma, jog neverta keliauti į Romą, jei nepamatai popiežiaus. Dabar panašiai kalbama apie Romuvą. Lietuvui neverta keliauti į Vokietiją, jei neap-lankai Romuvos, kur įsikūrusi Vasario 16 gimnazija ir Vokietijos LB valdyba. Iš tikro lankytojų šiomet čia netrūksta. Mūsų biuletenis per plonas visiems svečiams išvardinti.

Gražų gegužės 21 vakarą į Romuvos kiemą įriedėjo autobusas iš Vilniaus su 42 CANTEMOS dainininkais. Pakviesti į berniukų bendrabučio salę jie džiuginc skubomis sugužėjusius klausytojus mūsų liaudies, o taip pat vokiškomis ir angliškomis dainomis. Jauna auditorija prašė vis daugiau dainuoti. Į Romuvą užsuko, grįždami iš Prancūzijos, kur lai-mėjo premiją.

Š.m. birželio 3 su labai plačia lietuviško folkloro programa atvyko VISI - Vilniaus inžinerinio statybos instituto ansamblis. Šimtainei romuviečių svečiai atskleidė tikrą mūsų liaudies dainų ir šokių grožį. Dainavo daugiausia žemaitiškas, bet taip pat ir dzūkiškas dainas. Žavūs buvo vaikiški žaidimai bei liaudiški pokštai, į kuriuos buvo įtraukiami ir žiūrovai. Balsingus dainininkus bei žvalius šokėjus palydėjo muzikantai, skambindami kanklėmis, cimbolais ir grodami tokiais retais instrumentais kaip viensty-giai smuikai, iš bulio padirbti skudučiai ar sūrmaišiai. Pranešinėjo ir koncertavo VISI vadovas Evaldas Vyčinas, valst.konservatorijos dėstytojas.

Po poros dienų - birželio 6 - Gimnaziją aplankė apie 60 asmenų KAUNC VALSTYBINIS CHO-RAS, vadovaujamas Bingelio. Dainavo liaudies dainomis virtusius lietuvių poetų eilė-raščius. Pradėjo Maironio - Kur bėga Šešupė ir baigė Mažcsios Lietuvos (Lietuviais esa-me mes gimę) ir Lietuvos himnais. Po koncerto svečiai turėjo progos pavakaroti lietu-viškoje sodyboje.

Liepos 15 pirmą kartą Romuvos pilyje suskambėjo opera ir dar lietuviška. Ją atvežė kom-pozitorius Darius Lapinskas. Kadangi mokiniai jau buvo išvažinėję atostogų, DUX MAGNUS operos (libreto K.Bradūno) klausėsi nepilna salė - apie 60 tautiečių. Persirengu-sių solistų suvaidinti visi šeši aktai. Fortepionu juos palydėjo D.Lapinskas. Jis pasa-kojimu užpildė išleistus protarpnius. Po spektaklio maestro ir solistai - Laima Raste-nytė, Slava Žemelytė, Endrius Schulz, Belle Landrum, Aras Lapinskas ir kiti - vakarojo su klausytojais.

Vėlų rugsėjo 1 vakarą prancūzų autobusu į Gimnaziją atvyko 34 asmenų grupė, dalyvavę prancūzų revoliucijos šventės minėjime Paryžiuje ir tarptautiniame katalikiškojo jauni-mo sąskrydy Santiago de Compostela Ispanijoje. Truputį užkandę, susirinko Romuvos pi-lies koplyčioje, kur šv.mišias aukojo 4 jauni kunigai: koplyčios šeimininkas kun.F.Put-rimas, Antalieptės klebonas Algirdas Dauknys, Ūdrijos klebonas Vytautas Insoda ir Gar-liavos vikaras Vytautas Prajara. Visi trys svečiai pasakė trumpus pamokslėlius. Po pa-maldų 17 ateitininkų vadų iš Lietuvos susitiko su Gimnazijos ateitininkais. Svečiai pa-pasakojo apie savo kelionės įspūdžius ir patirtį, o šeimininkai apie ateitininkų veiklą Gimnazijoje ir užjūriuose. Naktį piečius visi valgė prie laužo. Kiek numigę ir užkandę, dar prieš aušrą leidosi į kelionę Lietuvos linkui.

Tautos šventą - rugsėjo 8 - Gimnazija šventė. Rytą į Romuvą sovietiniu autobusu atvyko VILNIAUS UNIVERSITETO ANSAMBLIO 44 nariai, vadovaujami Vido Aleksandravičiaus. Visiems giedant Lietuvos himną, vėliavų aikštelėje ir pilies bokšte iškeltos lietuviškos tri-spalvės. Ansambliciai kieme pašoko keletą liaudies šokių. Po to nuvyko į mokinių pamal-das Hüttenfeldo katal.bažnytelėje ir gražiai giedojo. Gimnazijos ateitininkai paskaitė montažą apie politinių ir religinių nuotaikų pasikeitimą pastaraisiais metais Lietuvoje. Po sočių priešpiečių vilniečiai išskubėjo į Mannheimą ruošti dar tą pačią dieną kelio-nėn į Lietuvą. Vokiečių kultūros institucijų pakviesti Vokietijoje svečiavosi savaite. Rugsėjo 2 ir 3 dainavo, šoko ir giedojo Bėdos Bažnyčios (Kirche in Not) metiniame kon-grese Königsteine. 4 dienas ansamblis gyveno Manneime, globojamas Elektromagnetinių įrankių gaminto bendrovės EM. Rugsėjo 6 koncertavo didžiojoje Manneime universiteto salėje. Buvo paskelbta, kad Manneimo universitetas pasirašo su Vilniaus universitetu draugystės ir bendradarbiavimo sutartį ir kad steigiamas 200.000 DM fondas Vilniaus uni-versiteto studentų stipendijoms Manneimo universitete.

Rugsėjo 19 vakarėjant, su Juliaus Sasnausko sesute Leonora Sasnauskaite, į Gimnaziją at-vyko garsi kovotoja už tikėjimą NIJOLĖ SADŪNAITĖ. Vos spėjusi pasisveikinti su šeiminin-kais, nuskubėjo į jaunimo pamaldas pilies koplyčioje. Po pamaldų visi susirinko berniu-kų bendrabučio salėje. Čia ji papasakojo, kaip buvo suimta ir kalinama už religinę spaudą

M I R U S I E J I

Leonas VASILIŪNAS mirė 1989 balandžio 2. 1942 tarnavo vokiečių kariuomenėje. Karui baigiantis pateko į nelaisvę. Po karo tarnavo amerikiečių armijos darbo dalinių lietuvių kuopoje iki išėjimo į pensiją. Buvo gimęs 1914 vasario 22 Biržuose.

Evaldas HERMANAS (Ewald Hermann) mirė 1989 gegužės 5 vėžiu. Laidojimo apeigas atliko vietos kun. Loch ir kun. Fr. Skėrys. Dalyvavo gausus giminių ir kaimynų būrys. Buvo gimęs 1911 rugpj. 17 Šunskuose. Ten pat ėjo pradžios mokslą, išmoko kalvystės, kuria vertėsi visą gyvenimą. 1940 vedė Bertą Andrulaitytę, su kuria susilaukė 5-ių vaikų. 1941 repatriavo į Vokietiją. 1942 grįžo į Lietuvą ir gavo ūkį prie Kauno. 1944 pasitraukė į Vokietiją, bet amerikiečiai perdavė jį sovietams, kurie pristatė dirbti prie Rygos uosto atstatymo. Šeima, vežama į Sibirą, pabėgo iš traukinio ir liko Lietuvoje. Pas šeima sugrįžo 1946 gale. Dirbo kalviu kolchoze iki antro repatriavimo 1958. Apsigyveno Wuppertaly. Dirbo fabrike šaltkalviu. Išėjęs į pensiją ėmė auginti avis. Du vaikai mirė po karo. Tris išleido į mokslus, tarp jų ir dipl. bibl. Artūrą Hermaną, Lietuvos kultūros instituto bibliotekininką bei žinomą liet. kultūros darbuotoją Vokietijoje. Liko našlė Berta, vaikai, broliai (tarp jų veiklus bendruomenininkas mūncheniškis inž. Ričardas Hermanas) ir sesuo.

Juozas PRŪSEVIČIUS, VLB Miesau apylinkės narys, mirė 1989 birželio pradžioje. Buvo gimęs 1911 gegužės 1. Liko našlė LB narė Rosa ir sūnus Helmutas.

Ona BENDIKIENĖ (Anna Bendiks) mirė 1989 birželio 16 Bretzfelde-Schwalbach. Palaidota birželio 20 Weinsbergo kapinėse. Laidotuvių apeigas atliko vietos kun. Bildstein ir kun. Fr. Skėrys. Buvo gimusi 1898 birželio 27 Jodikių kaime, Klaipėdos apskr. Velionė ir vyras Jurgis buvo siuvėjai. Turėjo 4 vaikus. Liko du sūnūs su šeimom, trys vaikaičiai ir kit.

Jadvyga ČERNIAUSKIENĖ, VLB Lebenstedto apylinkės narė, mirė 1989 birželio 28. Palaidota liepos 1 Lebenstedto kapinėse, dalyvaujant apie šimtainei žmonių. Laidojimo apeigas atliko kun. B. Kuciulis. Karstas buvo apjuostas taut. juosta ir apkrautas gėlėmis. Visi pakviesti į šermenų kavutę. Buvo gimusi 1927 balandžio 25. Paliko tris sūnus - Alvydą, Eduardą bei Albertą - ir dukrą Birutę.

Ema DAMSKIENĖ-KESLIŪTĖ (Emma Damskis, geb. Kessler) buv. VLE Krefeldo apylinkės narė, mirė 1989 rugpjūčio 14 vėžiu Krefelde. Palaidota rugpj. 18 Hüttenfeldo kapinėse šalia vyro Jono, mirusio 1988 gegužės 30. Laidojimo apeigas atliko kun. Fr. Skėrys. Dalyvavo sūnūs - dipl. sociologas Kęstutis Haraldas iš Mūncheno su šeima bei dipl. politologas Vidutis Horstas iš Berlyno - ir keletas Hüttenfeldo lietuvių. Ant kapo sudėta daug gražių vainikų. Velionė buvo gimusi 1924 balandžio 16 Šilavote. Mokėsi Marijampolės gimnazijoje. 1941 repatriavo į Vokietiją. 1944 ištekėjo, bet vyras dingo karo audrose, palikdamas našlę su mažu kūdikiu. Po karo sovietų sugrąžinta į Lietuvą dirbo akušere Vilniaus ligoninėje. 1951 susituokė su revizoriumi bei buhalteriu Jonu Damskiu. Su juo susilaukė dviejų sūnų. 1960 repatriavo į Vokietiją. Apsigyveno Krefelde, kur 1963-1985 dirbo vyr. serimi Šv. Juozapo ligoninėje.

Jonas Kazimieras VANAGAS mirė 1989 rugpj. 17 Schlüchterne. Buvo gimęs 1916 kovo 3. Au-go Rygoje. Tarnavo Lietuvos kariuomenėje, dirbo L. Raud. Kryžiuje ir skautuose. Po karo organizavo lietuvių skautus Danijoje. 1949 išvyko į Australiją. 1967 įsteigė liet. archyvą ir muziejų Adelaidėje. Sunegalavus sveikatai, gydėsi Vokietijoje.

Kazys ABRAŠKEVIČIUS, VLB Düsseldorfo apylinkės narys, mirė 1989 rugpj. 19. Palaidotas Düsseldorfo kapinėse 16 skyriaus 29 kape. Laidojimo apeigas atliko Šiaurės Reino-Vestfalijos lietuvių kapelionas tėv. dr. Konstantinas Gulbinas, OFM Cap. Dalyvavo sūnus Stasys Petras, duktė Sibylle Esser ir būrelis tautiečių. Buvo gimęs 1923 sausio 7 Traupio miestely, Panevėžio apskr. Per karą sužeistas pateko į belaisvių stovyklą Belgijoje. Atleistas iš nelaisvės, gyveno įvairiose pabėgėlių stovyklose Vokietijoje.

Vytautas RAINYS, VLB Saaro krašto LB apylinkės narys, mirė 1989 spalio 12 Eiwelery širdies smūgio išstiktas. Palaidotas spalio 18 vietos kapinėse. Laidotuvių apeigas atliko kun. Fr. Skėrys. Atsisveikinimo kalbą pasakė LB apylinkės pirmininkas A. Palavinskas. Buvo gimęs 1920 lapkr. 15 Kumelbalių kaime, Vilkaviškio apskr. 1943 tarnavo vokiečių kariuomenėje. Po karo buvo patekęs į sovietų nelaisvę, bet iš jos paspruko. 1945-54 dirbo geležinkelio Lietuvoje, 1954-59 - kolchoze, 1959-1960 - veterinarijus. 1947 vedė Erną Marchert, su kuria susilaukė trijų sūnų - Alvydo, Laimučio bei Rimo - ir dukters Dalics. Kai 1960 šeima atvyko į Vokietiją, vaikai lankė Vasario 16 gimnaziją. 1968 mirus žmonai, Lietuvoje vedė našlę Jėnę Barkauskiene 1987. Pirmoji žmona ir visi vaikai buvo LB nariai. Sūnus Laimutis žuvo 1977 motociklo nelaimėje.

Vokietijoje velionis dirbo įvairiuose fabrikuose. Dažnai lankėsi Lietuvoje.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t j a u k o j o :

Gerhard von Büchler iš Hamelno	200 DM
Kazys Bernotavičius iš Kaiserslauterno	130 "
Danis ir Hildegard Matzikai iš Frankfurto/M.	126 "
Dr.Vilius Lėnertas iš Stegeno	124 "
Dr.Herbert Scholz iš Badenweilerio	82 "
Klaus Žulys iš Neumünsterio, Jeronimas Jarumbavičius iš Mannheimo, dr.H.Dolles iš Lauingeno, Vytautas Stončius iš Kaiserslauterno, Karl Heinz Kaulich iš Neu Ulmo, Ignas Kazys Šmigelskis iš Heuchelheimo ir XY iš Bonnos po	50 "
Jonas Stravinskas iš Limburgo	38 "
Aloyzas Janusevičius iš Griesheimo ir Povilas Baužys iš Horbo po	36 "
Vladas Staliauskas iš Memmingeno	26 "
Juozas Benetis iš Darmstadt, Stasys Šimkus iš Viernheimo, Kazys Bendoravičius iš Kaiserslauterno ir dipl.inž.Alois Panzer iš Halterno po	20 "
Mykolas Stankevičius iš Mannheimo	17 "
Jonas Ivanauskas iš Netpheno	15 "
Ačiū.	

RUGPJŪČIO 23 DEMONSTRACIJOMS BONNOJE RUOŠTJ AUKOJO :

XY	1.000 DM
Dr.A.Grinkus iš Hamburgo	500 "
Zigmas Vencius iš Heidesheimo	150 "
Dr.Kajetonas J.Čeginskas iš Müncheno, tėv.dr.Konstantinas Gulbinas iš Sterkradės, Jonas Mažeiva iš Griesheimo ir Antanas Banaitis iš Bruchmühlbacho po	100 "
Antanas Kundrotas iš Pforzheimo, dr.Povilas Reklaitis iš Weimaro, Willi Jagutis iš Moerso, Vytautas Damijonaitis iš Memmingeno, Vladas Lukošiušas iš Gernersheimo, ir Povilas Baužys iš Horbo (Schwarzwald) po	50 "
Rengėjai, ypač liet.jaunimas, nuoširdžiai dėkoja.	

N u m a t o m i r e n g i n i a i

1990 vasario 17 - centrinis Vasario 16 minėjimas Hüttenfeldo Bürgerhaus'e.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS a t o s t c g o s

K a l ė d ū : 1989 gruodžio 16 iki 1990 sausio 7. Pamokos prasideda sausio 8.
V e l y k ū : 1990 balandžio 15 iki balandžio 29, " " balandžio 30.

NAUJA VOKIETIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS VALDYBA

Pirmininkas - Tomas Bartusevičius, 5560 Wittlich, Anne-Frank-Str.31; tel.06571/4629
Iždininkė - Anke Lepa-Skalvė, Vasario 16 gimnazija
Sekretorė - Dalytė Baliulytė, 5300 Bonn 2, Annaberger Str.400
Ryšinininkas - André Malinauskas (Vokietijoje), Vasario 16 gimnazija
Vicepirmininkas - Tomas Baublys (VLJS žiniaraštis, ryšiai su Lietuva), 5300 Bonn 2, Annaberger Str.400

N o r i u ž m e g z t i r y š i u s

Tėvynėje gyveną broliai ir sesės labai nori užmegzti ryšius su užsieny gyvenančiais lietuviais. Vokietijos LB valdyboje gauta per 110 laiškų, kurių siuntėjai - vyrai ir moterys darbininkai, moksleiviai, tarnautojai, gydytojai, inžinieriai ir kitų profesijų žmonės - pageidauja susirašinėti su Vokietijoje gyvenančiais lietuviais lietuvių, vokiečių ar anglų kalbomis. Daugumas siūlosi iškviesti į Lietuvą ir supažindinti su atgimstančiu kraštu. Jei kas norėtų susirašinėti ar pasinaudoti jų patarnavimais, adresų galėtų gauti Vokietijos LB valdyboje.

S i ū l o m a į s i g y t i

Neseniai JAV-bėse pasirodė gražiai išleista kietais viršeliais paveiksluota, pedagogės-rašytojos Danutės Bindokienės redaguota 364 psl.knyga LIETUVIŲ PAPROČIAI IR TRADICIJOS IŠEIVIJOJE. Kaina - 12 dol. Turiny - lietuvių tautos charakterio bruožai, kalendorinės, šeimos ir tautinės šventės, liaudies dainos ir himnai su gaidomis. Aprašymai anglų ir lietuvių kalbomis. Galima gauti pas Mrs.Milda Lenkauskas c/o PLB Fondas, 1851 Skyview Dr. Sparta, MI 49345 USA.

Vokietijos LB valdyba D-6840 Lampertheim 4, Romuva Tel. 06256-322 ir 1641
Sąskaita banke: Kontc-Nr.58 17978 Deutsche Bank Weinheim